

Informatienota voor de raad

Datum 15 februari 2023

Onderwerp	Betogingen abortuskliniek
Versienummer	V1.1

Portefeuillehouder P.H. Snijders

Informant D. Runhart
Afdeling Fysieke Leefomgeving
Telefoon 038 498 2445
Email D.Runhart@zwolle.nl
Bijlagen

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

1. Stand van zaken betogingen abortuskliniek

Datum

15 februari 2023

[Toelichting op het voorstel](#)**Inleiding**

Al geruime tijd vinden er betogingen plaats in de nabijheid van de abortuskliniek aan de Oosterlaan 14 in Zwolle. Sinds uw raad in 2022 is geïnstalleerd is dit onderwerp nog niet aan de orde gekomen. Toch kunnen wij ons voorstellen dat er vragen zijn over dit onderwerp. Met deze memo willen we uw raad informeren over het kader waarbinnen betogingen bij de kliniek zijn toegestaan. Specifiek wordt aandacht besteed aan het juridisch kader. Ook zal gekeken worden naar het aantal betogingen in Zwolle in 2022 en het beeld dat vanuit toezicht en handhaving is op te halen over deze betogingen.

Kernboodschap

Het betogingsrecht geniet verregaande bescherming. De burgemeester is enkel bevoegd om indien nodig voorschriften te verbinden aan betogingen op grond van de Wet openbare manifestaties in het belang van de verkeersveiligheid, de volksgezondheid of ter voorkoming van wanordelijkheden. Zogenoemde eenmansacties vallen niet onder deze bevoegdheid. Bij de abortuskliniek in Zwolle is betogen mogelijk op enige afstand van de kliniek. In 2022 is twee keer gebruik gemaakt van het recht om te betogen bij de abortuskliniek. Daarnaast was er één gemelde eenmansactie.

Toelichting*Wet openbare manifestaties*

Het recht om te betogen is in Nederland verankerd in artikel 9 van de Grondwet (recht van vergadering en betoging).

Een betoging is een collectieve openbare meningsuiting. Hieruit is op te maken dat er sprake moet zijn van twee of meer personen om te spreken van een betoging (collectiviteit).

De Wet openbare manifestaties werkt dit grondrecht verder uit en geeft de burgemeester bevoegdheden om betogingen te reguleren. De burgemeester kan het grondrecht beperken in het belang van bescherming van de gezondheid, in het belang van het verkeer en ter bestrijding of voorkoming van wanordelijkheden.

De uitgangspunten voor de burgemeester bij het beoordelen van meldingen van betogingen zijn: de vrijheid van de betoger staat voorop, de betoging vindt plaats op hoor- en gezichtsafstand van het doel, beperkingen mogen niet raken aan de inhoud en betogers moeten worden beschermd tijdens de uitoefening van hun grondrecht. Voor de betoger geldt dat het uitgangspunt is dat hij/zij zich houdt aan de wet. Een meningsuiting die een strafbare gedraging inhoudt is niet toegestaan.

Over betogingen bij de abortuskliniek is uw raad al eerder geïnformeerd over het instellen van een zogenoemde 'bufferzone'. Dit in het kader van een balans in de grondrechten die kunnen spelen bij betogingen bij een abortuskliniek (betogingsrecht en het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer) en ter voorkoming van wanordelijkheden. Daarbij geldt als uitgangspunt dat per afzonderlijke betoging een afweging moet worden gemaakt welke belangen spelen en welke beperkingen hierbij noodzakelijk en gerechtvaardigd zijn. Hierbij is van belang dat uit de rechtspraak over dit onderwerp is op te maken dat het aanspreken van bezoekers van de kliniek niet per definitie een wanordelijkheid betreft. Vanwege ervaringen in het verleden is in ieder geval het uitgangspunt dat er niet bij de ingang van de kliniek kan worden betoogd. De betogingen kunnen plaatsvinden schuin tegenover de kliniek. Indien er meldingen komen dat de betogers zich niet houden aan deze

Datum 15 februari 2023

aangewezen plek zullen de boa's of toezichhouders ter plaatse aanwijzingen geven en de betogers verwijzen naar de aangewezen plek. Bij het niet volgen van aanwijzing kunnen zij handhavend optreden (bijvoorbeeld door middel van een bekeuring).

Eenmansacties

Uit bovenstaande kan worden opgemaakt dat eenmansacties niet onder de bescherming van het betogingsrecht vallen. Dat betekent echter ook dat het kader van de Wom hierop niet van toepassing is. De burgemeester heeft daarom ook geen bevoegdheid om deze acties te reguleren. Deze acties genieten de bescherming van het recht op vrijheid van meningsuiting. Voor deze acties kan dus ook geen zogenoemde 'bufferzone' gelden op grond van de Wom.

Algemene plaatselijke verordening/flyeren

Ons beeld is dat de eenmansacties vaak bestaan uit het uitdelen van folders/flyers of het aangaan van een gesprek. Er zijn bij de afdeling Fysieke Leefomgeving, waar toezicht en handhaving onderdeel van is, geen meldingen binnengekomen in 2022 waaruit blijkt dat folders worden uitgedeeld in de omgeving van de abortuskliniek en waarbij dit tot overlast heeft gezorgd. Volledigheidshalve kan worden vermeld dat er in de Apv Zwolle 2021 geen regels zijn opgenomen over het uitdelen van flyers en/of folders. Dat betekent dat dit is toegestaan.

Terugblik 2022

In 2022 heeft er drie keer een (gemelde) betoging en/of eenmansactie plaatsgevonden bij de kliniek. Dit was op 10 augustus, op 26 september en op 24 oktober 2022. Bij de betogingen in 2022 zijn boa's ter plaatse geweest om de situatie te monitoren. Bij de eerste betoging op 10 augustus 2022 is er ter plaatse gekeken naar een geschikte locatie voor de betogingen. De herinrichting van de Oosterlaan was inmiddels afgerond dus kon er worden gekeken naar een locatie. De betogers zijn toen verwezen naar de Kiss+Ride plek schuin tegenover de kliniek. Op 26 september 2022 was er sprake van een eenmansactie. N.a.v. deze actie is overlastmelding gedaan door de kliniek bij de politie en bij de gemeente. De politie is toen ter plaatse geweest en heeft de persoon die daar zijn mening verkondigde verzocht zijn stemvolume in te perken. Bij de betoging van 24 oktober jl. werd ook melding gedaan van overlast (door schreeuwen) vanuit de buurt. De boa's hebben dit ter plaatse niet geconstateerd.

Samengevat is hieruit op te maken dat het qua aantal betogingen afgelopen jaar beperkt is gebleven en er na de herinrichting van het gebied rondom de kliniek een plek is gevonden die recht doet aan zowel de belangen van de betogers als de bezoekers van de kliniek. Dat er een beperkt aantal betogingen heeft plaatsgevonden is naar alle waarschijnlijk ook deels het gevolg van de afsluiting van de Oosterlaan in de eerste helft van 2022.

Het is mogelijk dat er door passanten en/of buurtbewoners meer eenmansacties zijn opgemerkt in 2022. Daarover zijn zoals genoemd geen meldingen van overlast ontvangen. Daarnaast geldt hiervoor dat de acties niet onder het kader van de Wom vallen.

Financiën

n.v.t.

Communicatie

n.v.t.

Datum 15 februari 2023

Vervolg

De boa's zullen blijven inzetten op de meldingen en gaan ter plaatse als er een betoging is. Indien er sprake is van overtreding van gestelde voorschriften kunnen zij handhavend optreden.

Openbaarheid

Openbaar

Burgemeester en wethouders van Zwolle,

voorzitter, Peter Snijders

secretaris, Dick Emmer